

ЗАКОН ЗА ТУТУН И ТУТУНСКИ ПРОИЗВОДИ

Сл.Весник на Р.Македонија бр.24 од 28.02.2006 година

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредува примарното производство (производство) и финансирањето, откупот, сместувањето, обработката на откупениот суров тутун во лист (тутун), прометот на ферментираниот тутун, како и производството и прометот на тутунските производи.

Член 2

Под тутун, во смисла на овој закон се сметаат лисја добиени од растенија на видот никоцијана табакум (*Nicotiana tabacum*).

Член 3

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. Тутунски производи се производите подготвени од суров тутун за пушење, цвакање и шмркање;
2. Пури и цигарилоси се свитоци од тутун наменети за пушење со една обвивка или со внатрешна и надворешна обвивка, кои се:
  - направени исклучиво од природен тутун,
  - со надворешна обвивка од природен тутун или
  - со надворешна обвивка со боја на тутун и внатрешна обвивка, двете од реконструиран тутун, ако најмалку 60% од парчињата тутун во нив имаат ширина и должина поголема од 1,75 мм, надворешната обвивка е завиткана спирално, а пурата има врв заострен за 30 степени во однос на оската на пурата или
  - со надворешна обвивка со боја на тутун и внатрешна обвивка, двете од реконструиран тутун, ако нивната тежина по парче без филтер и додаток за во уста изнесува 2,3 гр или повеќе и ако најмалку 60% од парчињата тутун во нив имаат ширина и должина поголема од 1,75 мм, а ширината на обвивката во најмалку една третина од должината на ролната изнесува 34 мм. Тежината по парче е просечната тежина на 1000 парчиња без филтер и додаток за во уста;
3. Цигари во смисла на овој закон се сметаат:
  - свитоци од тутун што може да се пушат, а што не се пури или цигарилоси,

- свитоци од тутун, кои со индустриски процес се вметнуваат во хартиени туби за цигари и

- свитоци од тутун кои со индустриски процес се виткаат во хартија за цигари.

Еден свиток од тутун од типот во ставот 1 алинеи 1, 2 и 3 од овој член ќе биде сметан како две цигари, при наплаќање акциза кога, несметајќи го филтерот или делот за в уста, е подолг од 9 см, но не подолг од 18 см како три цигари кога, несметајќи го филтерот или делот за в уста, е подолг од 18 см, но не подолг од 27 см итн.;

4. Тутун за пушење, во смисла на овој закон, се смета:

- сецкан или на друг начин иситнет, ткаен (разvlakнет) или во плочи пресуван тутун кој може да се пуши без натамошна индустриска преработка, кога е наменет за пушење и малопродажба, а не спаѓа во пури и цигарилоси според точката 2 на овој член или во цигари според точка 3 на овој член,

- фино сецкан тутун за правење цигари кога 25% по маса од парчињата тутун имаат ширина помала од 1 мм, како и 25% по маса од парчињата тутун со ширина поголема од 1 мм и кој е наменет да се продаде за правење цигари и

- тутунот за пушење од алинејата 1 на оваа точка ќе се смета како и на друг начин подготвен тутун за пушење, освен фино сецканиот тутун за виткање цигари од алинејата 2 на оваа точка;

5. Тутун за орална употреба ги опфаќа сите тутунски производи, со исклучок на оние кои се наменети за пушење или цваќање, направени целосно или делумно од тутун, во облик на прашок или во форма на парчиња или во каква било комбинација на тие форми, особено оние што се нудат во пакувани ќеси или порозни кеси, или во форма слична на прехранбени производи;

6. Катран е дехидриран суров кондензат од чадот, кој не содржи никотин;

7. Никотин е никотински алкалоид;

8. Јаглороден моноксид е токсичен гас кој е составен дел од чадот што се јавува при пушењето;

9. Адитиви на тутун се сите материји освен тутунот, кои се додаваат на тутунски производ во текот на неговата подготовка, сушење, преработка и пакување;

10. Пакување е единечна кутија или опаковка во која се продава тутунскиот производ, не земајќи ја предвид просирната опаковка;

11. Јарма бала е пакувана единица од суров неферментиран тутун;

12. Ферментиран тутун е полуфабрикат кој се добива под дејство на надворешни (температура, релативна влага, аерација) и внатрешни (тутунски ферменти), фактори од моментот на изумирање на клетката кај тутунскиот лист;

13. Тонга бала е пакувана единица од индустриски класи на неферментиран или ферментиран тутун во лист;

14. Производство на тутун, е производство на тутунов расад, расадување, одгледување на тутунски растенија на нива, откинување на

лисјата од растенијата, сушење на тутунските лисја и примарна (домашна) манипулација на суров тутун;

Откуп на тутун, е процена и преземање на суровиот тутун, во простории предвидени во членот 21 од овој закон;

16. Сместување на откупениот тутун, е сместување на откупениот тутун, во простории предвидени во членот 21 од овој закон;

17. Обработка на тутун, е обработка (индустриска манипулација, ферментација или ридраинг постапка) за добивање на ферментиран тутун;

18. Промет на ферментиран тутун е купопродажба, извоз и увоз на ферментиран тутун;

19. Производство на тутунски производи е индустриска постапка за производство, пакување на производите направени од тутун, кои се наменети за пушење, цвакање и шмркање и

20. Промет на тутунски производи е извоз, увоз, продажба, како и секоја друга активност за промет на тутунски производи.

Член 4

За тутунски производи се сметаат:

а) пури и цигарилоси и

б) цигари.

Дефинициите дадени во ставот 1 на овој член ќе бидат употребени за определување на надоместок кој ќе се применува кај различните групи на производи во согласност со Законот за акцизите.

Член 5

Одредбите на овој закон нема да се однесуваат на производи од тутун наменети за некомерцијален оптек во царинската постапка.

II. ПРОИЗВОДСТВО НА ТУТУН

Член 6

Со производство на тутун можат да се занимаваат физички и правни лица (производители) врз основа на договор за производство и откуп на тутун склучен со правен субјект регистриран за откуп и обработка на тутун (откупувач).

Член 7

Производителот пред да склучи договор за производство и откуп е должен да го пријави производството на тутун од производната година најдоцна до 1 март во тековната година во подрачната единица на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство според местото на производство.

Подрачната единица на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство на еден член од семејството - производител на тутун му издава заверен картон за сите катастарски парцели на кои ќе произведува тутун.

Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува образецот, содржината и начинот на издавање на картонот од ставот 2 на овој член.

Член 8

Производителите на тутун се должни да употребуваат сертифициран семенски материјал (семенски материјал) од откупувачите на тутун, а обезбеден од регистриран производител на тутунско семе, согласно со закон.

Откупувачот е должен репроматеријалот (семенски материјал и заштитни средства), да ги обезбеди без надоместок на тутунопроизводителите.

Член 9

Откупувачот на тутун е должен секоја производна година до 30 јуни до подрачната единица на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство одговорна за подрачјето на производството, да го пријави договореното производство на тутун за тековната реколта.

Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство го пропишува начинот на пријавувањето, формата и содржината на образецот на пријавата за договореното производство на тутун.

Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство води евиденција за договореното производство на тутун, за тековната реколта.

Член 10

Производителот на тутун е должен, целокупниот произведен тутун да го продаде на откупувачот со кој склучил писмен договор за производство и откуп на тутун, а откупувачот е должен да го откупи истиот, под условите предвидени со договорот.

По исклучок од ставот 1 на овој член производителот може да го продаде тутунот на друг откупувач ако договорот е раскинат под условите предвидени со овој закон.

III. ДОГОВОР ЗА ПРОИЗВОДСТВО И ОТКУП НА ТУТУН

Член 11

За производство на тутун, производителот склучува договор за производство и откуп на тутун (договор) со откупувачот на тутун.

За производство и откуп на тутун за една производна година и едно исто производство, производителот не може да склучи договор со повеќе откупувачи.

Член 12

Договорот се склучува во писмена форма.

За содржината на договорот, откупувачот е должен да побара мислење од највисоката асоцијација на тутунопроизводителите.

Откупувачот не смее да склучува договор за количини на тутун за кои производителот има склучено договор со друг откупувач за една производна година и едно исто производство.

Секој откупувач во заверениот картон на производителот го впишува и заверува со печат бројот на договорот и договорената количина.

Со производителот кој ќе нема заверен картон од подрачната единица на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство не може да се склучи договор.

Договорот се склучува најдоцна до 31 мај во тековната година.

Член 13

Договорот од членот 12 на овој закон особено содржи:

- договорни страни,
- предмет на договорот (површина, катастарски парцели, тип, сорта),
- откупна цена на тутунот по класи,
- времетраење на договорот,
- права и обврски на договорните страни,
- начин и рок на исплата на откупениот тутун,
- одредби за еднострано раскинување на договорот,
- одредби за пренос на договорот,
- одредби за евидентирање на договорот,
- место и време на склучување на договорот,
- авансот и начинот на авансирање и
- заштита на тутунскиот расад и тутунот на нива од болести и штетници.

Член 14

Авансот од членот 13 на овој закон не може да биде понизок од 15% од просечната откупна цена за договорениот тип постигната во претходната година.

Авансот од ставот 1 на овој член се засметува при исплатата на откупениот тутун. Начинот на авансирање на производството се регулира со договорот.

Член 15

Договорот се склучува за годишната реколта, а може да биде склучен и за повеќе производни години.

Доколку договорот е склучен за повеќе производни години за секоја производна година, правата, обврските и другите прашања се уредуваат со анекс на договорот за производната година.

Член 16

Преносот на договорот направен од едната или другата страна е полноважен, ако со тоа се сложи страната која останува во договорот.

Согласноста за преносот на договорот е полноважна, ако е дадена во писмена форма. Преносот на договорот од ставот 1 на овој член се пријавува во подрачната единица на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство одговорна за подрачјето на производството.

Член 17

Договорот престанува:

- со исполнување,
- со истекот на времето на кое е склучен,
- со заемна согласност на договорните страни,
- со еднострано раскинување и
- по сила на законот.

Член 18

Производителот и откупувачот може еднострано да го раскинат договорот под услови и на начин определени во договорот.

Производителот има право да го раскине договорот, ако за откупувачот има отворено стечај на постапка или е под стечај или е во ликвидација.

Раскинувањето на договорот од членот 17 алинеја 3 и ставовите 1 и 2 на овој член, производителот и откупувачот го пријавуваат во подрачната единица на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство одговорна за подрачјето на производството.

Подрачната единица на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство одговорна за подрачјето на производството, во картонот го впишува и заверува со печат раскинувањето на договорот.

Член 19

За штетата и нејзиниот надомест кој настанува поради едностраното раскинување на договорот се одговара според општите правила за одговорност на штета.

IV. ОТКУП, ОБРАБОТКА НА ТУТУН И ПРОМЕТ НА ФЕРМЕНТИРАН ТУТУН

Член 20

Откуп и обработка на тутун можат да вршат правни лица (откупувачи), регистрирани во трговскиот регистар за вршење на дејност откуп и обработка на тутун, како и запишани во регистарот на откупувачи на тутун што го води Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство. Откупувачите се должни во Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство без одложување да ја пријават секоја промена на името, адресата, седиштето или дејноста.

Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ја пропишува формата, содржината и начинот на водење на регистарот на откупувачи на тутун.

Член 21

Откупувачот треба да ги исполнува следниве услови да:

- располага со простории за откуп, сместување, чување и индустриска обработка на тутун,

- располага со соодветна опрема за откуп и индустриска обработка на тутун,
  - располага со соодветен простор за сместување на обработениот тутун;
  - имаат вработено најмалку едно лице со високо образование и најмалку едно лице со средно образование, од областа на технологијата за производство и обработка на тутун, со најмалку една година работно искуство во производството, откупот, процената и обработката на тутун,
  - има позитивен бонитет и
  - ги има исплатено сите обврски за откупените количини кои произлегуваат од склучени договори од претходните години.
- Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува условите од ставот 1 алинеи 1, 2 и 3 на овој член.

Член 22

Откупувачот на тутун е должен на пропишан образец да поднесе барање до Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство за запишување во регистарот на откупувачи на тутун.

Државниот инспекторат за земјоделство врши увид на исполнувањето на условите од членот 21 на овој закон, а записникот за извршениот увид го доставува до Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство.

По утврдувањето на исполнетоста на условите од членот 21 на овој закон министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство донесува решение за упис и бришење од регистарот на откупувачи на тутун.

Против решението од ставот 3 на овој член откупувачот на тутун може во рок од 15 дена од денот на приемот на истото да изјави жалба до Комисијата за решавање на управни работи во втор степен од областа на земјоделството, шумарството, водостопанството и ветеринарството на Владата на Република Македонија.

Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ќе ги пропише содржината и формата на образецот за поднесување барање за запишување во регистарот на откупувачи на тутун.

Член 23

Откупот на тутун произведен во тековната година се врши најдоцна до 31 март во наредната година.

Член 24

Откупот на тутун се врши според мерила за квалитативна и квантитативна процена.

Мерилата од ставот 1 на овој член ги пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство со правилник кој се објавува во "Службен весник на Република Македонија".

Член 25

Откупувачот е должен пред почетокот на откупот на тутунот во просториите за откуп да истакне примероци (мостри) на тутунот по типови и класи согласно со мерилата од членот 24 на овој закон.

Мострите од ставот 1 на овој член мора да бидат верифицирани (заверени), најдоцна до 30 ноември од комисија составена од пет члена од кои, два претставника од Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, претставник од откупувачите, претставник од научната установа од областа на тутунот и претставник од највисоката асоцијација на тутунопроизводители.

Комисијата од ставот 2 на овој член ја формира министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Член 26

Процената на тутунот ја врши проценувач кој има лиценца за процена на тутун издадена од Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Формата и содржината на лиценцата од ставот 1 на овој член ја пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

За добивање на лиценца од ставот 1 на овој член се полага испит пред комисија што ја формира министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Кандидатите за полагање на испит за лиценца за процена на тутунот треба да бидат:

- со соодветно високо, вишо или средно образование од областа на технологијата за производство и обработка на тутун со или без работно искуство или

- без соодветно високо образование, а со две години работно искуство, вишо образование со три години работно искуство или средно образование со четири години работно искуство во областа на технологијата за производство и обработка на тутун.

Начинот и програмата за полагање на испит за добивање на лиценца за процена на тутунот ги пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Член 27

Проценувачот, процената ја врши во просторијата наменета за откуп на тутун.

Проценувачот, процената на тутунот ја врши јавно во присуство на производителот и претставникот на здружението кое има лиценца.

За членовите на Здружението на тутунопроизводители процената се врши и во присуство на еден претставник од здружението кој има лиценца од членот 26 на овој закон.

Член 28

Проценувачот ги одредува типот и класата на тутунот според мострите од членот 25 на овој закон, количината и одбитоците, ги објавува јавно и ги забележува во книгата за процена што ја води откупувачот.

Формата, содржината и начинот на водење на книгата за процена ја пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Член 29

Производителите или претставникот на Здружението на тутунопроизводителите може да даде приговор за процената во однос на квалитетот и квантитетот на тутунот за откуп во моментот на предавањето на тутунот.

Откупувачот е должен тутунот кој е предмет на приговорот од ставот 1 на овој член да го евидентира во книгата за приговори и писмено да го пријави до комисија за повторна процена формирана од Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство за подрачјето каде што се откупува тутунот, во рок од три дена од денот на предавањето на тутунот.

Комисијата од ставот 2 на овој член е составена од по еден претставник на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, откупувачот и Здружението на тутунопроизводители.

Членовите на комисијата мора да ги исполнуваат условите за проценувач од членот 26 на овој закон.

Комисијата од ставот 3 на овој член во рок од три дена од денот на приемот на приговорот врши повторна процена на оспорениот тутун.

Процената на комисијата е конечна.

Член 30

Откупувачот е должен да води посебна евиденција за откупените и обработените количини на тутун од тековната реколта.

Начинот на водењето на евиденцијата и формата и содржината на образецот на евиденцијата ги пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Откупените количини на тутун од тековната реколта, откупувачот е должен да ги пријави во подрачната единица на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство најдоцна до крајот на месец април во наредната година.

По барање на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, откупувачот е должен да достави податоци за тековните откупени и обработени количини.

Член 31

Производителот е должен при транспортот на произведениот суров тутун во лист до просториите од членот 21 на овој закон, да носи договор и картон за производство заверен од подрачната единица на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство и од откупувачот.

Откупувачот е должен при транспортот на откупените количини до местото на складирање, да носи соодветен документ (испратница по откупни класи и број на бали), со кој ќе докаже дека тутунот е откупен.

Член 32

Се забранува купување, прекупување, продажба и препродажба на суров тутун во лист или режан тутун спротивно на одредбите на овој закон.

Член 33

Се забранува извоз на неферментиран суров тутун неманипулиран во индустриски класи и непакуван во тонга бали или во картонски кутии.

Член 34

Промет на ферментиран тутун, извоз и увоз може да вршат правни лица регистрирани за промет, извоз и увоз во трговскиот регистер.

V. ПРОИЗВОДСТВО И ПРОМЕТ НА ГОЛЕМО СО ТУТУНСКИ ПРОИЗВОДИ

Член 35

Производство на тутунски производи можат да вршат правни лица регистрирани во трговскиот регистар за вршење на дејност производство на тутунски производи и запишани во регистарот на производители, извозници и увозници на тутунски производи што го води Министерството за економија.

Правните лица од ставот 1 на овој член треба да ги исполнуваат следниве услови да:

- располагаат со инсталирана опрема која им овозможува да ги изработат сите фази на производството од подготовка и режење на тутунот до изработка и хигиенско пакување на производот,
- располагаат со соодветна лабораторија за анализа и контрола на квалитетот на тутунските производи,
- располагаат со соодветен простор за сместување на тутун и тутунски производи и
- имаат вработено најмалку едно лице со високо образование (агроном, технолог) во производството и надзорот над квалитетот.

Условите од ставот 2 алинеи од 1 до 3 на овој член ги пропишува министерот за економија.

Член 36

Промет на тутунски производи, извоз и увоз, можат да вршат правни лица регистрирани во трговскиот регистар за вршење на дејност извоз и увоз на тутунски производи и запишани во регистарот на производители, извозници и увозници на тутунски производи што го води Министерството за економија.

Правните лица од ставот 1 на овој член треба да ги исполнуваат следниве услови да:

- располагаат со соодветен магацински простор,
- располагаат со соодветна опрема за складирање и

- имаат вработено најмалку едно лице со високо образование и најмалку една година работно искуство во трговијата со тутун.
Условите од ставот 2 алинеи 1 и 2 на овој член ги пропишува министерот за економија.

Член 37

Производителот, извозникот и увозникот на тутунски производи се должни на пропишан образец да поднесат барање до Министерството за економија за запишување во регистарот на производители, извозници и увозници на тутунски производи.

Државниот пазарен инспекторат врши увид на исполнувањето на условите од членовите 35 и 36 на овој закон, а записникот за извршениот увид го доставува до Министерството за економија.

По утврдувањето на исполнетоста на условите од членовите 35 став 2 и 36 став 2 на овој закон, министерот за економија донесува решение за упис и бришење од регистарот на производители, извозници и увозници на тутунски производи од ставот 1 на овој член.

Против решението од ставот 3 на овој член производителот, увозникот и извозникот на тутунски производи може во рок од 15 дена од денот на приемот на истото да изјави жалба до Комисијата за решавање на управни работи во втор степен од областа на економијата и финансиите при Владата на Република Македонија.

Министерот за економија ја пропишува содржината и формата на образецот за поднесување барање за запишување во регистарот на производители, извозници и увозници на тутунски производи.

VI. РЕГИСТАР НА ПРОИЗВОДИТЕЛИ, ИЗВОЗНИЦИ И УВОЗНИЦИ НА ТУТУНСКИ ПРОИЗВОДИ И РЕГИСТАР НА МАРКИ НА ТУТУНСКИ ПРОИЗВОДИ

Член 38

Министерството за економија води регистар за:

- производители, извозници и увозници на тутунски производи и
- марки на тутунски производи.

Во регистарот на производители, извозници и увозници на тутунски производи се запишуваат производителите, извозниците и увозниците на тутунски производи.

Во регистарот на марки на тутунски производи се запишуваат марките на тутунските производи кои се ставаат во промет во Република Македонија.

Производителите, извозниците и увозниците на тутунски производи се должни во Министерството за економија без одложување да ја пријават секоја промена на името, адресата, седиштето или дејноста.

Производителот, односно увозникот на тутунски производи е должен на пропишан образец да поднесе барање за запишување во регистарот на марки на тутунски производи за секој тутунски производ што е во промет или кој треба да биде ставен во промет на пазарот во Република Македонија.

Министерот за економија ја пропишува формата, содржината и начинот на водење на регистрите од ставот 1 на овој член, како и содржината на образецот на барањето од ставот 5 на овој член.

Член 39

Производителите на тутунските производи, увозниците и извозниците на тутунските производи се должни да водат евиденција за производството, извозот, увозот и залихите на тутунските производи.

Правните лица од ставот 1 на овој член должни се да доставуваат до Министерството за економија известување за состојбите од ставот 1 на овој член.

Содржината, обликот и начинот на водење евиденција од ставот 1 на овој член, како и на известието од ставот 2 на овој член ги пропишува министерот за економија.

VII. СЛЕДЕЊЕ НА УПОТРЕБА НА ДОДАТОЦИ ВО ТУТУНСКИТЕ ПРОИЗВОДИ

Член 40

Тутунските производи не смеат да содржат никакви забранети адитиви или непознати супстанции.

Листата на забранети адитиви ја пропишува министерот за здравство.

Адитивите дозволени да се користат во производство на тутунски производи, нивната точна цел на употреба и односните услови за хигиена ги пропишува министерот за здравство во листа на дозволени адитиви.

Министерството за здравство ја одобрува употребата на нови адитиви кои не се наведени во листата на дозволени адитиви на барање на производителот или увозникот.

Министерот за здравство ја пропишува формата и содржината на образецот - барање за дозволени адитиви.

Нема да се поднесува барање за употреба на природните делови на суровиот тутун.

Член 41

Цигарите што се пуштени во промет не смеат да содржат повеќе од:

- 10 мг катран/цигара,
- 1 мг никотин/цигара и
- 10 мг јаглороден моноксид/цигара.

Забраната од ставот 1 на овој член не се однесува на производството на цигари што се наменети за извоз во државите во кои оваа забрана не постои.

Податоците од ставот 1 на овој член мора да бидат втиснати на бочната страна на пакувањето и да покриваат најмалку 10% од страната на која се втиснати, а ако се употребува покрај македонскиот уште еден јазик најмалку 12% од страната на која се втиснати.

Член 42

Се забранува пуштање во промет на цигари што на пакувањето немаат податоци за содржината на катран, никотин и јаглороден моноксид во милиграми по цигара, предвидени со членот 41 став 1 на овој закон.

Член 43

На пакувањето на тутунските производи и на секоја надворешна амбалажа, со исклучок на провидните опаковки и транспортните кутии, што се пуштаат во промет треба да бидат втиснати следниве информации:

- 1) име на тутунскиот производ;
- 2) опис на тутунскиот производ: цигара, пура, цигарилос, тутун за луле, тутун за цигари, тутун за џвакање и тутун за шмркање;
- 3) име на производителот или увозникот што овозможува идентификација и адреса;
- 4) број на парчиња (цигари, пури, цигарилоси) или тежина (тутун за конзумирање, за шмркање, тутун за џвакање);
- 5) во случај на цигари, квантитативните вредности на катран и никотин во основниот чад, и тоа:
  - "Катран X мг/цигара" (каде што X е заокружен цел број),
  - "Никотин Y мг/цигара" (каде што Y е број заокружен на прва децимална точка) и
  - "Јаглороден моноксид Z мг/цигара" (каде што Z е заокружен цел број);
- 6) сериски број или еквивалент што ќе овозможи да се одреди местото и датумот на производството на тутунскиот производ и
- 7) предупредување за здравјето (со исклучок на бурмутот и тутунот за џвакање):
  - а) општо предупредување (на предната страна):
    - пушењето убива / пушењето може да убие или
    - пушењето е штетно за вас и за луѓето околу вас и
  - б) дополнително предупредување (на задната страна):
    - пушачите умираат помлади,
    - пушењето предизвикува болести на срцето и инфаркт,
    - пушењето предизвикува рак на белите дробови,
    - пушењето за време на бременост му штети на вашето бебе,
    - заштитете ги децата, не дозволувајте да вдишуваат чад,
    - вашиот лекар може да ви помогне да се откажете од пушењето,
    - пушењето е болест на зависност,
    - со престанувањето со пушење ќе го смалите ризикот од сериозни болести,
      - пушењето може да предизвика бавна и болна смрт,
      - побарајте помош за да престанете да пушите,
      - пушењето може да го намали протокот на крв и да предизвика импотенција,
      - пушењето предизвикува стареење на кожата,
      - пушењето може да ја намали плодноста и

- чадот од цигарите содржи бензен, нитросамин, формалдехид и цијановодород.

Информациите од ставот 1 на овој член со исклучок на точките 1 и 6, освен на македонски јазик и кирилското писмо можат да бидат напишани и на друг јазик што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните и неговото писмо, во зависност од процената на производителот или увозникот.

Општото предупредување мора да покрива најмалку 30% вклучувајќи ја и рамката на предната страна, а дополнителното предупредување најмалку 40% вклучувајќи ја и рамката на задната страна на соодветната површина на единечното пакување на тутунскиот производ на која е втиснато.

Доколку информациите од ставот 3 на овој член се пишуваат покрај на македонскиот уште на еден јазик, општото предупредување мора да покрива најмалку 32% вклучувајќи ја и рамката на предната страна, а дополнителното предупредување најмалку 45% на задната страна на соодветната површина на единечното пакување на тутунскиот производ на која е втиснато.

Примената на општото и дополнителното предупредување треба да биде неизменична (ротирачка) на начин да гарантира редовна појава на сите предупредувања, т.е. да овозможи секое предупредување да се појави подеднакво на произведените количини.

Член 44

Пакувањата од тутунски производи, со исклучок на цигарите, чија најдобро видлива површина е поголема од 75 см² мора да ги содржи предупредувањата од членот 43 став 1 точка 7 на овој закон, кои ќе покриваат најмалку површина од 22,5 см² на предната и 22,5 см² на задната страна на пакувањето, а ако се употребува покрај македонскиот уште еден јазик, најмалку површина од 24 см² на предната и 24 см² на задната страна на пакувањето.

Член 45

Текстовите на предупредувањата од членот 43 став 1 точка 7 на овој закон мораат да бидат втиснати:

- 1) со болдирани, мали (освен првата буква од пораката и таму каде што е потребно поради соодветните граматички правила), во црни букви, Хелветика фонт, на бела позадина;
  - 2) на дел на пакувањето кој не е наменет за отворање или фрлање при отворање на пакувањето;
  - 3) во средината на површината на која се бара да биде отпечатен текстот треба да биде и паралелен со работ на врвот од секое пакување и
  - 4) така што да не е можно да се отстранат или уништат, ниту да се сокријат со потемнување или со покривање со други натписи или симболи.
- Големината на буквите за секое предупредување на одделно пакување ќе се определи со посебен пропис што ќе го донесе Министерството за здравство.

Текстовите на податоците од членот 41 став 1 на овој закон и предупредувањата од членот 43 став 1 точка 7 на овој закон мора да бидат

ставени во рамка, при што ширината на рамката не може да биде помала од 3 мм, ниту поголема од 4 мм.

Текстовите на предупредувањата од членот 43 став 1 точка 7 на овој закон не смеат да бидат отпечатени на контролната маркица залепена на пакувањето на тутунскиот производ.

Предупредувањата од членот 43 став 1 точка 7 на овој закон можат да бидат втиснати и на налепница, под услов налепницата да не може да се отстрани.

Одредбата од ставот 5 на овој член не се однесува на пакувањето на цигари.

Член 46

Не е дозволено впишување на пакувањето на тутунските производи на текстови, описи или други знаци кои содржат ознаки, зборови или изрази што упатуваат или сугерираат на тоа дека тој вид е помалку штетен од другите (на пример: Low tar, light, mild, ultra light, односно малку катран, лесен, благ, ултра лесен и други слични ознаки).

VIII. ПРОМЕТ НА ТУТУНСКИ ПРОИЗВОДИ

Член 47

Се забранува ставање во промет на тутун за орална употреба.

Член 48

Тутунските производи коишто ги содржат податоците во согласност со одредбите на овој закон и со пријавените податоци внесени во регистрациониот лист од регистарот на марки од членот 3 8 став 3 на овој закон, можат да се пуштат во прометот на пазарот на Република Македонија.

Член 49

Се забранува продажба на одделни цигари и/или други тутунски производи надвор од оригиналното пакување на производителот, со исклучок на пурите.

IX. ФИНАНСИРАЊЕ

Член 50

За финансирање на активностите во примарното тутунско производство, за дополнително финансирање на примарното земјоделско производство и за промоција на извозот се утврдува надоместок што го плаќаат правните лица коишто произведуваат или увезуваат тутунски производи.

Надоместокот од ставот 1 на овој член е приход на Буџетот на Република Македонија и се уплаќа на соодветна уплатна сметка, во рамките на трезорската сметка.

За финансирање на промоција на извозот ќе се користат средства во висина од 10% од надоместокот од членот 52 став 1 алинеја 1 на овој закон.

Член 51

Средствата за финансирање од членот 50 став 1 на овој закон ќе се користат согласно со програмите донесени од страна на Владата на Република Македонија.

Член 52

Висината на надоместокот што се плаќа при производство и увоз на тутунски производи изнесува:

- за една произведена или увезена цигара што содржи тутун 0,15 ден/парче и
- за една произведена или увезена пура или цигарилос што содржи тутун, 10 ден/парче.

Обврзник за плаќање на надоместокот од ставот 1 на овој член е правното лице кое произведува тутунски производи.

Обврзник за плаќање на надоместокот од ставот 1 на овој член е правното лице кое увезува тутунски производи.

Надоместокот од ставот 1 на овој член за обврзникот од ставот 2 на овој член го пресметува производителот кој е должен да го уплати надоместокот на соодветната уплатна сметка во рамките на трезорската сметка, во рок од 15 дена по истекот на секој календарски месец во кој се пуштени тутунските производи во слободно - правен промет.

Надоместокот од ставот 1 на овој член за обврзникот од ставот 3 на овој член го пресметува и наплатува царинскиот орган при наплата на царинските давачки за увоз и го уплатува на соодветната уплатна сметка во рамките на трезорската сметка.

Надоместокот за производство на тутунски производи не се плаќа, доколку количината на производите што се фактурира е извезена.

Во случајот од ставот 6 на овој член производителот што го фактурирал производот е должен кон фактурата да приложи извозна царинска декларација од извозникот, како доказ дека количината на производот на кој не е пресметан надоместокот е извезен од Република Македонија.

Во случај на извоз, на докажливо неупотребени или уништени под даночен надзор тутунски производи, за кои е пропишан надоместок во став 1 на овој член и за кои претходно е платен надоместокот од ставот 1 на овој член, обврзникот има право на враќање на уплатениот надоместок за извезените, докажливо неупотребените или уништените под даночен надзор количини тутунски производи, во согласност со прописот од членот 53 став 2 на овој закон.

Член 53

Обврзникот за плаќање на надоместокот од членот 52 на овој закон може до Управата за јавни приходи да поднесе барање за враќање на надоместокот од членот 52 на овој закон, за количината што е извезена, докажливо неупотребена или уништена под даночен надзор.

За начинот и постапката и рокот за враќање на надоместокот од ставот 1 на овој член соодветно ќе се применуваат одредбите од прописите за даночната постапка.

Член 54

Начинот и постапката на утврдување, пресметување и уплатување ги пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство во согласност со министерот за финансии.

Во постапката за утврдување, пресметување и уплатување на надоместокот се применуваат одредбите од прописите за даночна постапка, доколку со овој закон поинаку не е определено.

Обврзникот за плаќање на надоместокот е должен навремено и правилно да го пресметува и уплатува надоместокот, како и да води, одржува и чува уредна и точна евиденција за пресметаниот и уплатениот надоместок.

Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство во согласност со министерот за финансии донесува поблиски прописи за начинот и постапката за водење и чување на евиденцијата од ставот 3 на овој член.

Надлежна за контрола на утврдувањето, пресметувањето и уплатата на надоместокот, ослободувањето од плаќањето на идниот надоместок, како и за почитување на роковите за уплатување на надоместоците е Управата за јавни приходи.

Член 55

Управата за јавни приходи е должна да води евиденција на обврзниците за плаќање на надоместокот од членот 52 на овој закон.

Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство во согласност со министерот за финансии ги пропишува содржината, начинот на водење на евиденцијата на обврзниците, како и начинот на доставување на податоците за водење на евиденцијата.

Обврзникот за плаќање на надоместокот е должен, во рок од 15 дена од денот на настанувањето на обврската за плаќање на надоместокот, до Управата за јавни приходи да достави податоци заради негово евидентирање, во согласност со прописот од ставот 2 на овој член.

Член 56

За застареноста на обврската за плаќање на надоместокот соодветно се применуваат одредбите од прописите за даночната постапка.

X. КОНТРОЛА

Член 57

Контрола на квалитетот на ферментираниот тутун и на автентичноста за потеклото на тутунот за одредени типови врши јавна научна установа од областа на тутунот.

За цигарите кои се во промет во Република Македонија, производителот, односно увозникот на цигари, мора најмалку еднаш годишно да обезбеди мерење на состојките од членот 41 став 1 на овој закон, со цел за

контрола на истите согласно со регистрациониот лист од регистарот на марки.

Мерењето на состојките од членот 41 став 1 на овој закон може да се изврши и на барање на надлежниот инспектор за храна.

Домашниот производител е должен да ги спроведе неопходните тестирања на цигарите во соодветна акредитирана лабораторија согласно со Законот за акредитација.

Увозникот е должен да ги даде на тестирање цигарите во соодветна акредитирана лабораторија согласно Законот за акредитација.

Трошоците за мерење од ставот 2 на овој член ги сноси производителот, односно увозникот на цигарите, како и трошоците за мерење од ставот 3 на овој член, доколку со мерењето се докаже дека цигарите содржат состојки од членот 41 на овој закон во количина поголема од дозволената, и/или поголема од декларираната на пакувањето.

Член 58

Содржината на катран, никотин и јаглороден моноксид во основниот чад на цигарата треба да биде проверена и потврдена од акредитирана лабораторија согласно со прописите за акредитација.

Акредитираната лабораторија ќе ги утврди измерените податоци во споредба со содржината на катран, никотин и јаглороден моноксид во тутунските производи наведени на пакувањето на тутунските производи.

Утврдувањето на содржината на катран, никотин и јаглороден моноксид кај цигарите се врши врз основа на стандардите: ISO 4387 за содржината на катран, ISO 10315 за содржината на никотин и ISO 8454 за содржината на јаглороден моноксид.

Адекватноста на содржината на катран и никотин наведени на пакувањето ќе се потврдат во согласност со стандардот ISO 8243.

Доколку содржината на јаглороден моноксидот не е вклучена во ISO 8243, нивото на толеранција за целите на потврдувањето изнесува 25% со минимум од 1,5 мг.

XI. НАДЗОР

Член 59

Надзор над спроведувањето на одредбите од овој закон врши Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство и Министерството за економија.

Инспекциски надзор над спроведувањето на одредбите на овој закон врши Државниот инспекторат за земјоделство, Државниот пазарен инспекторат и инспектори за храна.

Член 60

Државниот инспектор за земјоделство ќе донесе решение со кое ќе го забрани производството и промет на тутун, ако:

1) утврди дека производителот на тутун врши производство без да склучи договор за производство и откуп на тутун со откупувачот (член 6);

2) утврди дека производителот пред да склучи договор за производство и откуп не го пријави производството на тутун од производната година во подрачната единица на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, според местото на производството (член 7 став 1);

3) производителот на тутун нема заверен картон за катастарските парцели од подрачната единица на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, на кои ќе врши производство на тутун (член 7 став 2);

4) производителот на тутун не употребува семенски материјал од откупувачите на тутун, а обезбеден од регистриран производител на тутунско семе, согласно со закон (член 8) и

5) Производителот и откупувачот при транспортот на тутунот ги немаат потребните документи согласно со членот 31 на овој закон.

Инспекторот за земјоделство ќе донесе решение за привремено одземање на тутунот од ставот 1 точка 5 на овој член и задолжително го предаде на најблискиот откупувач на тутун.

Откупувачот на тутунот од ставот 2 на овој член е должен да го преземе привремено одземениот тутун на начин предвиден за редовен откуп на суров тутун во лист.

Против решението од ставот 1 точки 1, 2, 3 и 4 на овој член може да се изјави жалба до министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство. Жалбата изјавена против решението од ставот 1 на овој член не го одлага неговото извршување.

Член 61

Државниот инспектор за земјоделство ќе донесе решение за забрана на откуп и/или обработка на тутун, производство и промет на ферментиран тутун во траење од шест месеца, ако:

1) откупувачот не е запишан во регистарот на откупувачи на тутун што го води Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство (член 20 став 1) и

2) откупувачот не ги исполнува условите од членот 21 став 1 на овој закон.

Против решението од ставот 1 на овој член може да се изјави жалба до Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Жалбата изјавена против решението од ставот 1 на овој член не го одлага неговото извршување.

Член 62

Државниот инспектор за земјоделство ќе донесе решение со кое ќе нареди во определен рок да се отстранат утврдените недостатоци, ако:

1) откупувачот не пријави секоја промена на името, адресата, седиштето или дејноста (член 20 став 2);

2) откупувачот пред почетокот на откупот на тутун, во просториите за откуп не истакне мостри на тутунот по типови и класи (член 25 став 1);

3) откупувачот, процената на тутунот не ја врши со проценувач кој ги исполнува условите од одредбите на членот 26 став 1 од овој закон;

4) проценувачот процената не ја врши во просторија наменета за откуп на тутун, јавно, во присуство на производителот, а за членовите на Здружението на тутунопроизводители и еден претставник од Здружението кој има лиценца (член 27) и

5) откупувачот на тутун не води посебна евиденција за откупените количини на тутун од тековната реколта и истите не ги пријави во подрачната единица на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, како и на барање на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство не достави податоци за тековните откупени количини на тутун (член 30 ставови 1, 3 и 4).

Против решението од ставот 1 на овој член може да се изјави жалба до Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Жалбата изјавена против решението од ставот 1 на овој член не го одлага неговото извршување.

Член 63

Државниот пазарен инспектор ќе донесе решение со кое ќе забрани:

1) вршење на дејност производство на тутунски производи во траење од 90 до 180 дена и привремено да ги одземе тутунските производи доколку утврди дека производителот на тутунски производи врши производство без да е запишан во регистарот на производители на тутунски производи (член 35 став 1);

2) вршење на дејност производство на тутунски производи во траење од 90 до 180 дена и привремено да ги одземе тутунските производи доколку утврди дека производителот на тутунски производи врши производство без да ги исполнува условите од членот 35 став 2 на овој закон;

3) вршење на дејност извоз или увоз на тутунски производи во траење од 90 до 180 дена и привремено да ги одземе тутунските производи доколку утврди дека извозникот или увозникот на тутунски производи врши извоз или увоз без да е регистриран во регистарот за производители, извозници и увозници на тутунски производи што го води Министерството за економија (член 36 став 1);

4) вршење на дејност извоз или увоз на тутунски производи во траење од 90 до 180 дена и привремено да ги одземе тутунските производи доколку утврди дека извозникот или увозникот на тутунски производи врши извоз или увоз без да ги исполнува условите од членот 36 став 2 на овој закон;

5) вршење на производство, односно увоз во траење од 90 до 180 дена на тутунските производи што не се запишани во регистарот на марки на тутунски производи и привремено да ги одземе истите (член 38 став 5);

6) вршење продажба на одделни цигари и/или други тутунски производи надвор од оригиналното пакување на производителот, во траење од 90 до 180 дена и привремено да ги одземе истите доколку утврди дека продажбата се врши надвор од оригиналното пакување на производителот, со исклучок на пурите (член 49);

7) на домашниот производител пуштање во промет на цигари за кои не спровел тестирање во соодветна акредитирана лабораторија согласно со

Законот за акредитација и привремено ќе ги одземе нетестираните произведени цигари (член 57 став 4) и

8) на увозникот пуштање во промет на цигари за кои не е извршено тестирање во соодветна акредитирана лабораторија согласно со Законот за акредитација (член 57 став 5).

Против решението од ставот 1 на овој член може да се изјави жалба до министерот за економија.

Жалбата изјавена против решението од ставот 1 на овој член не го одлага неговото извршување.

За одземените тутунски производи во случаите од ставот 1 на овој член, државниот пазарен инспектор е должен да издаде потврда.

Привремено одземените тутунски производи од ставот 1 на овој член задолжително се предаваат на надлежниот суд.

Член 64

Државниот пазарен инспектор ќе донесе решение со кое ќе нареди во определен рок да се отстранат утврдените недостатоци, ако:

1) производителите, извозниците и увозниците на тутунски производи до Министерството за економија не ја пријавиле промената на името, адресата, седиштето или дејноста (член 38 став 4) и

2) производителите, извозниците и увозниците на тутунски производи не водат евиденција за производството, извозот, увозот, и залихите на тутунските производи (член 39 став 1). Против решението од ставот 1 на овој член може да се изјави жалба до министерот за економија.

Жалбата изјавена против решението од ставот 1 на овој член не го одлага неговото извршување.

Член 65

Инспекторот за храна ќе донесе решение за забрана за пуштање во промет на тутунските производи и ќе определи рок за отстранување на утврдените недостатоци, ако:

1) употребува забранети адитиви (додатоци) или употребува адитиви кои не се одобрени од министерот за здравство во производството на тутунски производи (член 40);

2) во промет се ставени цигари спротивно на одредбите од членот 48 став 1 на овој закон;

3) податоците од членот 41 став 1 на овој закон не се втиснати на бочната страна на пакувањето и не покриваат најмалку 10% од страната на која се втиснати, а ако се употребува покрај македонскиот уште еден јазик најмалку 12% од страната на која се втиснати (член 41 став 3);

4) во промет се ставени цигари што на пакувањето немаат податоци за содржината на катран, никотин и јаглороден моноксид во смисла на членот 48 став 1 на овој закон (член 42);

5) на пакувањето на цигарите не се содржани информациите од членот 43 став 1 точки 1, 2, 3, 4, 5, 6 и 7 на овој закон;

6) на пакувањето на цигарите не се напишани информациите на јазик како што е определено во членот 43 став 2 на овој закон;

7) општото предупредување не покрива најмалку 30% вклучувајќи ја и рамката на предната страна, а дополнителното предупредување најмалку 40% вклучувајќи ја и рамката на задната страна. Доколку информациите се пишуваат покрај на македонскиот уште на еден јазик општото предупредување мора да покрива најмалку 32% вклучувајќи ја и рамката на предната страна, а дополнителното предупредување најмалку 45% на задната страна (член 43 ставови 3 и 4);

8) општото и дополнителното предупредување не се применува наизменично (ротирачки) на начин што ќе гарантира редовна појава на сите предупредувања, т.е. да овозможи секое предупредување да се појави подеднакво на произведените количини (член 43 став 5);

9) пакувањето на тутунските производи, чија најдобро видлива површина е поголема од 75 см² не ги содржи предупредувањата од членот 43 став 1 точка 7 на овој закон, кои не покриваат најмалку површина од 22,5 см² на предната и 22,5 см² на задната страна на пакувањето, а ако се употребува покрај македонскиот уште еден јазик, најмалку површина од 24 см² на предната и 24 см² на задната страна на пакувањето (член 44);

10) текстовите на предупредувањата од членот 43 став 1 точка 7 на овој закон не се втиснати на начин определен во членот 45 став 1 на овој закон;

11) големината на буквите на секое предупредување на одделно пакување е во спротивност со прописот на Министерството за здравство (член 45 став 2);

12) текстовите на податоците од членот 41 став 1 на овој закон и на предупредувањата од членот 43 став 1 точка 7 на овој закон не се ставени во рамка или се ставени, при што ширината на рамката е помала од 3 мм, а поголема од 4 мм (член 45 став 3);

13) текстовите на предупредувањата од членот 43 став 1 точка 7 на овој закон се на контролната (даночната) маркица која е залепена на пакувањето на тутунскиот производ (член 45 став 4);

14) предупредувањата од членот 43 став 1 точка 7 на овој закон се втиснати на налепница, која може да се отстрани (член 45 став 5);

15) на пакувањето на тутунските производи се впишуваат текстови, описи или други знаци кои содржат ознаки, зборови или изрази што упатуваат или сугерираат на тоа дека тој вид е помалку штетен од другите (на пример: low tar, light, mild, ultra light, односно малку катран, лесен, благ, ултра лесен и други слични ознаки) (член 46);

16) производителот или увозникот најмалку еднаш годишно не обезбеди мерење на состојките од членот 41 на овој закон (член 57 став 2) и

17) во промет е ставен тутун за орална употреба.

Доколку правното лице не постапи по решението и во дадениот рок не ги отстрани утврдените недостатоци инспекторот за храна ќе донесе решение за забрана на вршење на дејноста производство на тутунски производи, во траење од 90 до 180 дена.

Со решението од ставот 1 на овој член инспекторот за храна привремено ќе ги одземе тутунските производи, до донесувањето на одлука на надлежниот суд.

Одземените тутунски производи се предаваат на надлежниот суд.

За одземените тутунски производи инспекторот за храна издава потврда. Против решението од ставовите 1 и 2 на овој член може да се изјави жалба во рок од осум дена од денот на приемот до министерот за здравство. Жалбата изјавена против решението од ставот 1 на овој член не го одлага неговото извршување.

XII. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 66

Со парична казна од 100.000 до 300.000 денари ќе се казни за прекршок правното лице, ако:

- 1) се занимава со производството на тутун без да склучи договор за производство и откуп со откупувачот (член 6);
- 2) не употребува семенски материјал од откупувачите на тутун обезбеден од регистриран производител на тутунско семе (член 8);
- 3) не е запишан во регистарот на откупувачи на тутун што го води Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство (член 20 став 1);
- 4) не ги исполнува условите од членот 21 на овој закон;
- 5) откупот не го врши според мерилата за квалитативна и квантитативна процена (член 24 став 1);
- 6) врши купување, прекупување, продажба и препродажба на суров тутун во лист или режан тутун спротивно на одредбите на овој закон (член 32);
- 7) врши извоз на неферментиран суров тутун неманипулиран во индустриски класи и непакуван во тонга бали или во картонски кутии (член 33);
- 8) врши промет, извоз и увоз на ферментиран тутун, без да е запишан во трговскиот регистар (член 34);
- 9) врши производство на тутунски производи, без да е запишан во трговскиот регистар за вршење дејност производство на тутунски производи и без да е запишан во регистар на производители, извозници и увозници на тутунски производи што го води Министерството за економија (член 35 став 1);
- 10) не ги исполнува условите од членот 35 став 2 на овој закон;
- 11) врши промет, извоз или увоз на тутунски производи без да е запишан во регистарот на производители, извозници и увозници на тутунски производи што го води Министерството за економија (член 36 став 1);
- 12) не ги исполнува условите од членот 36 став 2 на овој закон;
- 13) не поднесе барање до Министерството за економија за запишување во регистарот на марки на тутунски производи (член 38 став 5);
- 14) употребува адитиви (додатоци) спротивно на одредбите од членот 40 на овој закон;
- 15) пушта во промет цигари што на пакувањето не содржат податоци за содржината на катран, никотин и јаглороден моноксид во милиграми по цигара (член 41);

16) врши продажба на одделни цигари и/или други тутунски производи надвор од оригиналното пакување на производителот, со исклучок на пурите (член 49);

17) не ги спроведе неопходните тестирања на цигарите во сопствена акредитирана лабораторија согласно со Законот за акредитација (член 57 став 4);

18) не ги даде на тестирање цигарите во соодветна акредитирана лабораторија согласно Законот за акредитација (член 57 став 5) и

19) доколку не го пресмета или неточно го пресмета надоместокот, односно не го пресмета на начин предвиден со овој закон или надоместокот не го уплати во пропишаните рокови согласно со членот 52 од овој закон.

Покрај паричната казна од ставот 1 на овој член за дејствијата од ставот 1 точки 4, 6, 7 и 8 на овој член ќе се изрече мерка на безбедност одземање на тутунот, а за точките 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 и 17 на овој член ќе се изрече мерка на безбедност одземање на цигари односно на тутунски производи.

Покрај паричната казна од ставот 1 на овој член за дејствијата од ставот 1 точки 4, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 и 15 на овој член ќе се изрече и мерка на безбедност забрана на вршење на дејност во траење од една до три години.

Со парична казна од 20.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок од ставот 1 на овој член и одговорното лице во правното лице.

Член 67

Со парична казна од 80.000 до 240.000 денари ќе се казни за прекршок правното лице, ако:

1) не го продаде целокупниот произведен тутун на откупувачот, односно не го откупи целокупниот договорен тутун, под условите предвидени со договорот (член 10 став 1);

2) склучи договор за количини на тутун за кои производителот има склучено договор со друг откупувач (член 12 став 3);

3) во картонот на производителот не го запише и завери со печат бројот на договорот и договорената количина (член 12 став 4);

4) процената ја врши проценувач кој не ги исполнува условите од членот 26 став 4 на овој закон;

5) не води евиденција за производството, увозот, извозот и залихите на тутунските производи (член 39 став 1);

6) на пакувањето на цигарите не се содржани општите и дополнителните предупредувања од членот 43 став 1 точка 7 на овој закон;

7) општото предупредување не покрива најмалку 30% вклучувајќи ја и рамката на предната страна, а дополнителното предупредување најмалку 40% вклучувајќи ја и рамката на задната страна. Доколку информациите се пишуваат покрај на македонскиот уште на еден јазик општото предупредување мора да покрива најмалку 32% вклучувајќи ја и рамката на предната страна, а дополнителното предупредување најмалку 45% на задната страна (член 43 ставови 3 и 4);

8) општото и дополнителното предупредување не се применува наизменично (ротирачки) на начин што ќе гарантира редовна појава на сите предупредувања, т.е. да овозможи секое предупредување да се појави подеднакво на произведените количини (член 43 став 5);

9) пакувањето на тутунските производи, чија најдобро видлива површина е поголема од 75 см² не ги содржи предупредувањата од членот 43 став 1 точка 7 на овој закон, кои не покриваат најмалку површина од 22,5 см² на предната и 22,5 см² на задната страна на пакувањето, а ако се употребува покрај македонскиот уште еден јазик, најмалку површина од 24 см² на предната и 24 см² на задната страна на пакувањето (член 44);

10) текстот на предупредувањата од членот 43 став 1 точка 7 на овој закон не се втиснати на начин определен во членот 45 став 1 на овој закон;

11) големината на буквите на секое предупредување на одделно пакување е во спротивност со прописот на Министерството за здравство (член 45 став 2);

12) текстот на податоците од членот 41 став 1 на овој закон и предупредувањата од членот 43 став 1 точка 7 на овој закон не се ставени во рамка, при што ширината на рамката е помала од 3 мм, поголема од 4 мм (член 45 став 3);

13) текстовите на предупредувањата од членот 43 став 1 точка 7 на овој закон се на контролната (даночната) маркица која е залепена на пакувањето на тутунскиот производ (член 45 став 4);

14) предупредувањата од членот 43 став 1 точка 7 на овој закон се втиснати на налепница, која може да се отстрани (член 45 став 5);

15) на пакувањето на тутунските производи се впишуваат текстови, описи или други знаци кои содржат ознаки, зборови или изрази што упатуваат или сугерираат на тоа дека тој вид е помалку штетен од другите (на пример: low tar, light, mild, ultra light , односно малку катран, лесен, благ, ултра лесен и други слични ознаки) (член 46);

16) најмалку еднаш годишно не обезбеди мерење на состојките од членот 41 на овој закон (член 57 став 2) и

17) става во промет тутун за орална употреба (член 47).

Покрај паричната казна од ставот 1 на овој член за дејствијата од ставот 1 точки од 6 до 15 ќе се изрече и мерка на безбедност забрана на вршење на дејност во траење од една до три години и мерка на безбедност одземање на тутунските производи. Покрај паричната казна од ставот 1 на овој член за дејствијата од ставот 1 точка 17 ќе се изрече и мерка на безбедност одземање на тутунот за орална употреба.

Со парична казна од 15.000 до 40.000 денари ќе се казни за прекршок од ставот 1 на овој член и одговорното лице во правното лице.

Член 68

Со парична казна од 50.000 до 150.000 денари ќе се казни за прекршок правното лице, ако:

1) не го пријави производството на тутун до подрачната единица на Министерството за

- земјоделство, шумарство и водостопанство (член 7 став 1);
- 2) не го пријави секоја производна година до 30 јуни договореното производство на тутун за тековната реколта до подрачната единица на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство (член 9 став 1);
  - 3) склучи договор кој не ги содржи одредбите од членот 13 на овој закон;
  - 4) преносот на договорот не се пријави во подрачната единица на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство одговорна за подрачјето на производството (член 16 став 3);
  - 5) раскинувањето на договорот откупувачот не го пријави во подрачната единица на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство за подрачјето на производството (член 18 став 3);
  - 6) пред почетокот на откупот на тутунот во просториите за откуп не истакне мостри на тутунот по типови и класи (член 25 став 1);
  - 7) не води или на пропишан начин не ја води евиденцијата за откупените количини на тутун од тековната реколта (член 30 став 1);
  - 8) не ги пријави откупените количини на тутун од тековната година во подрачната единица на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство до крајот на месец април во наредната година (член 30 став 3);
  - 9) откупувачот при транспорт на откупените количини на тутун не ги носи потребните документи од член 31 став 2 на овој закон и
  - 10) не пријави секоја промена на името, адресата, седиштето или дејноста (член 38 став 4).

Со парична казна од 10.000 до 25.000 денари ќе се казни за прекршок од ставот 1 на овој член и одговорното лице во правното лице.

Покрај паричната казна од ставот 1 на овој член за дејствието од став 1 точка 9 на овој член ќе се изрече и мерка на безбедност одземање на тутунот.

Член 69

Со парична казна од 20.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок физичкото лице, ако:

- 1) не го пријавил производството на тутун до подрачната единица на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство најдоцна до 1 март во тековната година (член 7 став 1);
- 2) не употребува семенски материјал од тутун преку откупувачите, обезбеден од регистриран производител на тутунско семе (член 8);
- 3) не го продаде произведениот тутун на откупувачот со кој склучил писмен договор за производство и откуп на тутун под условите предвидени со договорот (член 10 став 1);
- 4) произведува тутун без склучен договор за производство и откуп на тутун со откупувачот на тутун (член 11 став 1);
- 5) врши процена на тутун без да ги исполнува условите од членот 26 став 4 на овој закон;
- 6) врши транспорт на тутун без потребните документи од членот 31 став 1 на овој закон и

7) врши купување, прекупување, продажба и препродажба на суров тутун во лист или режан тутун спротивно на одредбите од овој закон (член 32).

Покрај паричната казна од ставот 1 на овој член за дејствијата од ставот 1 точки 3, 6 и 7 на овој член ќе се изрече и мерка на безбедност одземање на тутунот.

XIII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 70

Правните и физичките лица се должни да го усогласат своето работење со одредбите на овој закон во рок од шест месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

По исклучок на ставот 1 од овој член правните лица своето работење ќе треба да го усогласат со одредбите на членовите 41, 42, 43, 44, 45 и 46 од овој закон во рок од две години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 71

Надоместокот утврден во членот 50 став 1 ќе се пресметува и наплатува од 1 април 2006 година.

Член 72

Подзаконските прописи предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од шест месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

До денот на влегувањето во сила на прописите од ставот 1 на овој член ќе се применуваат постојните прописи.

Член 73

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за тутун ("Службен весник на Република Македонија" број 69/96 и 15/98) и одредбите од членот 36 став 2 и членот 54 став 1 точка 12 од Законот за безбедност на храната и на производите и материјалите што доаѓаат во контакт со храната ("Службен весник на Република Македонија" број 54/2002).

Член 74

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".